

Tekstbron 4.16 Houtbewerkingsmachines

Hout en plaatmateriaal kun je goed met machines bewerken. Er zijn machines om het hout te zagen, te schaven, te boren, te frezen en te schuren. In een meubelmakerij of timmerfabriek staan al deze machines in de zogenoemde ‘machinale’.

In een meubelmakerij of timmerfabriek staan alle machines in de ‘machinale’.

Veilig werken

Het werken met machines is niet zonder gevaar. De meeste gereedschappen op machines zijn scherp en draaien snel rond. Er zitten beveiligingen op de machines, maar die helpen niet als je de machine verkeerd gebruikt. Door verkeerd gebruik of zelfs het niet gebruiken van de beveiligingen zijn al veel ongelukken gebeurd. Met als gevolg het verlies van 1 of meer vingers en soms zelfs hele handen.

Om gevaarlijke situaties te voorkomen is het belangrijk dat je veilig en geconcentreerd werkt. Gebruik de beveiligingen op de machines en zorg ervoor dat de machinale netjes en opgeruimd blijft. En houd je aan alle regels.

Werkkleding

Draag altijd werkkleding. Zorg dat je die kleding dichtdoet. Een open stofjas of overhemd kan ergens achter blijven hangen of in een draaiende machine raken. Wijde en loshangende kledingstukken zijn dus een gevaarlijk risico. Bind lang haar vast.

Ook is het belangrijk dat je werkschoenen met harde neuzen draagt. Als er dan iets op je voet valt, worden je tenen beschermd.

Draag werkschoenen met harde neuzen.

Gehoorbescherming

Bescherm je oren tegen het geluid dat de machines maken. Draag daarom altijd oordopjes of oorkappen in de werkplaats.

Wegwerpoordopjes.

Op maat gemaakte otoplastieken.

Oorkappen.

Machines

Machines zijn gevaarlijk. De zagen, boren en beitels die op een machine zijn gemonteerd, draaien snel rond. Werk alleen aan een machine als je docent dat goed vindt. Ook moet je er zeker van zijn dat je weet hoe je aan die machine moet werken. Als je twijfelt over hoe je iets moet doen, kun je het beter eerst nog een keer navragen.

Gereedschappen

Beitels en zagen zijn scherpe gereedschappen. Gebruik ze alleen op de manier zoals je die hebt geleerd! Denk daar telkens goed over na. Als je twijfelt over hoe je iets moet doen, kun je het beter eerst nog een keer navragen.

Denk nooit te makkelijk over het werken met machines. Juist als je denkt dat je wel weet hoe een machine werkt, let je minder goed op. En juist dan gebeuren vaak ongelukken. Wees dus altijd geconcentreerd als je met machines en gereedschappen werkt.

Ook anderen moeten geconcentreerd kunnen werken om ongelukken te voorkomen. Laat daarom nooit iemand schrikken als hij aan het werk is. Benader anderen ook altijd rustig en van voren.

Afzuiginstallatie

Als je hout gaat zagen of schuren, ontstaan zaagsel en stof. Het inademen van veel houtstof is niet goed voor je gezondheid. Wanneer je met machines werkt, moet je daarom altijd de afzuiginstallatie aanzetten. Die zuigt het zaagsel en stof af.

De **afzuiginstallatie** zorgt ervoor dat houtzaagsel en houtstof worden afgezogen. Net als een stofzuiger, die stof opzuigt.

Elke machine is aan de afzuiginstallatie gekoppeld met leidingen of flexibele slangen. Zo wordt zo veel mogelijk zaagsel en stof afgezogen. Zo blijft de werkplaats schoon, dat is beter voor je gezondheid. Als je met machines werkt, moet je erop letten dat de afzuiginstallatie aanstaat, anders moet je deze aanzetten.

Zet de afzuiginstallatie aan als je met machines werkt.

Als je aan de werkbank werkt, moet je ook regelmatig de houtstof van de werkbank en de vloer weghalen. Je moet het zaagsel en de stof met een stoffer en blik opruimen. Zorg ervoor dat je dit rustig doet, zodat het stof niet gaat dwarrelen in de lucht. Het is nog beter om een stofzuiger te gebruiken.

Brikettenpers

De **brikettenpers** heeft een grote bak waarin het zaagsel verzameld wordt. Het zaagsel wordt daarna in een cilinder samengeperst, waardoor briketten ontstaan. Het samenpersen wordt uitgevoerd zonder bindmiddelen (lijm).

Een brikettenpers.

Briketten zijn uitgevonden om het zaagsel dat meubelmakerijen en timmerfabrieken fabriceren te hergebruiken. Briketten zijn een vervanger van brandhout dat in een open haard wordt opgestookt. Ook kunnen briketten dienen als brandstof voor de verwarmingsinstallatie die de werkplaats in de winter verwarmt. Zo wordt het zaagsel, dat dus eigenlijk afvalmateriaal is, opnieuw gebruikt.

Briketten.